

Výročí Provozně ekonomické fakulty MZLU v Brně

Provozně ekonomická fakulta Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně (PEF MZLU v Brně) si v letošním roce 2004 připomíná 45. výročí svého založení jako součásti univerzity, která byla založena v roce 1919 a slaví tak současně 85. výročí svého vzniku.

Fakulta byla založena v roce 1959 se zaměřením na provoz a ekonomiku zemědělství a v roce 1964 byl na určitou dobu zřízen obor mechanizace zemědělství, který je v současnosti součástí Agronomické fakulty.

Po roce 1989 došlo na Provozně ekonomické fakultě k významným změnám ve studiu, které postupně vedly k vytvoření nových studijních programů. Na fakultě dnes studuje na 2 400 studentů v prezenční i kombinované formě studia. Fakulta zajišťuje studium v bakalářském, magisterském i doktorském stupni univerzitního vzdělávání. Univerzitní výuka je zajišťována ve studijních programech Ekonomika a management, Systémové inženýrství a informatika a Hospodářská politika a správa. Současně s výukou je fakultou podporována i výzkumná činnost, jako nedílná část jejích aktivit.

Výzkumná činnost Provozně ekonomické fakulty MZLU v Brně je rozvíjena v souladu s dlouhodobou koncepcí rozvoje fakulty a prioritami společenského výzkumu v prostoru České republiky vytvářející předpoklady pro hlubší integraci výzkumných aktivit v rámci Evropy. Navazují na priority Národního programu orientovaného výzkumu a vývoje a Národního programu výzkumu.

Posílení významu vědeckovýzkumných a publikačních aktivit akademických pracovníků fakulty v oblasti společenských věd bylo jedním z výsledků transformace, kterou prošla fakulta v první polovině 90. let minulého století. To se projevilo zejména ve druhé polovině 90. let, kdy došlo ke zvýšení rozsahu i kvality vědeckovýzkumné a publikační činnosti ve všech hlavních oborech, v nichž fakulta zajišťuje ucelené třístupňové univerzitní vzdělávání. K dalšímu výraznému růstu tvůrčí vědeckovýzkumné činnosti došlo v rámci zapojení většiny vědecko-pedagogických pracovníků do řešení výzkumného záměru fakulty v období 1999 až 2004. Zvýšení vědeckých a výzkumných aktivit se pozitivně projevilo i v rostoucí úspěšnosti v získávání externích grantů. Prostředky získané v rámci výzkumných aktivit se stále významněji podílejí na jejím financování.

Výzkumný záměr fakulty s názvem *Formování struktury zemědělství a potravinářského průmyslu a trendy chování podnikatelských subjektů v procesu integrace ČR do EU*, jehož řešení v roce 2004 končí, zasahuje do oblasti managementu, ekonomie, odvětvové a podnikové ekonomiky, účetnictví, práva, veřejných a soukromých

financí, demografie, sociologie a psychologie s využitím dalších vědních disciplín, zejména statistiky a operačního výzkumu. Výzkumná činnost byla orientována jak na analýzy stavu a vývoje faktorů vnějšího prostředí podnikatelských subjektů v odvětvích zabezpečujících výrobu, zpracování, distribuci a prodej potravin, tak na řešení otázek konkurenceschopnosti českého zemědělství a potravinářství, zejména s orientací na produktivitu vkladů, kvalitu produktu, nákladovou a cenovou problematiku. Významný byl příspěvek řešitelů k objektivizaci analýz účinnosti systému a forem státní ingerence v zemědělství. Získané poznatky byly ověřovány i na základě komparativních mezinárodních studií. Významných výsledků bylo dosaženo rovněž ve výzkumu změn sociálního prostředí, demografických změn ve venkovském sídelním prostoru, sociálně ekonomického postavení, životní úrovně a zaměstnanosti venkovského obyvatelstva.

Akademičtí pracovníci PEF MZLU v Brně se jako experti v minulém období aktivně podíleli na přípravě *Národního programu orientovaného výzkumu a vývoje, okruh Zemědělství a potravin* pod koordinací technologického centra Akademie věd ČR a Inženýrské akademie ČR, aktivně se podílejí na činnosti České akademie zemědělských věd (ČAZV) a jejích odborů, jsou členy programové rady pro vědu a výzkum MZe ČR, v odborných komisích GA ČR, NAZV, členy pracovních skupin a komisí MZe ČR, MŽP, AK a PK ČR, redakčních rad vědeckých časopisů *Agricultural Economics*, *Acta Universitatis agriculturae et silviculturae Mendeliana Brunensis*, *Acta Oeconomica et informatica (SPU v Nitre)*.

Výsledky výzkumu jsou akademickými pracovníky publikovány ve vědeckých a odborných časopisech a samozřejmě i ve sbornících mezinárodních vědeckých konferencí.

O tom, že fakulta svým profilem představuje významné centrum vědeckého růstu akademických i dalších pracovníků, svědčí skutečnost, že kromě tří rozhodujících hlavních akreditovaných oborů doktorského studia má PEF akreditováno celkem 7 oborů habilitačního a profesorského řízení (podniková ekonomika a management, odvětvová ekonomika a management, management a marketing, statistika, ekonometrie a operační výzkum, manažerská informatika a systémové inženýrství) a je připravována akreditace habilitačního a profesorského řízení v oboru finance. V posledních pěti letech proběhlo na fakultě 5 habilitačních řízení (z toho u 4 kmenových pracovníků) a 7 profesorských řízení (z toho u 5 kmenových pracovníků), což přispělo ke zlepšení kvalifikační struk-

tury akademických pracovníků na několika fakultách vysokých škol v ČR.

Na podporu rozvoje poznání a vzájemné výměny výsledků vědeckovýzkumné činnosti a jejich reflexe hospodářskou praxí pořádá PEF MZLU v Brně každoročně v měsíci březnu mezinárodní vědeckou konferenci *Firma a konkurenční prostředí* (v roce 2004 – 362 účastníků, sborník z konference v deseti dílech v celkovém rozsahu cca 2 000 stran). Mladí vědečtí pracovníci si v mezinárodním měřítku vyměňují poznatky na již tradičně pořádané vědecké konferenci MendelNet (v roce 2004 – 280 účastníků, sborník anotací příspěvků a CD).

Akademičtí pracovníci fakulty se aktivně angažují ve světové organizaci WACRA (The World Association for Case Method Research and Application) se sídlem Needham (Boston), Massachusetts, USA (česká asociace založena na půdě PEF MZLU v roce 1994). PEF MZLU v Brně je spoluzakladatelem mezinárodní nevládní organizace ECBE (European Council for Business Education) se sídlem v Chamby (Švýcarsko), jejímž cílem je kromě jiného i rozvoj vědeckých kontaktů mezi členskými univerzitami z 22 evropských zemí.

Nejvýznamnějších výsledků výzkumu na Provozně ekonomické fakultě bylo v posledním pětiletí dosahováno v rámci řešení výzkumného záměru řešeného v období 1999 až 2004 s názvem *Formování struktury zemědělství*

a potravinářského průmyslu a trendy chování podnikatelských subjektů v procesu integrace České republiky do EU.

Výsledkem řešení šesti směrů jmenovaného výzkumného záměru jsou převážně publikace řešitelů. Za sledované období 1999 až 2003 akademičtí pracovníci publikovali 230 původních vědeckých prací, 40 monografií, 911 vědeckých prací a sdělení ve sbornících z národních i mezinárodních konferencí a 489 expertíz, posudků a recenzí.

Výzkumných výsledků bylo dosaženo i řešením projektů v rámci dalších grantových agentur. V GAČR bylo v letech 1999–2003 souběžně ročně řešeno 1–8 klasických i POST-DOC grantů, v NAZV MZe ČR 3–5 grantů, pro MŽP 1–5 grantů, pro jiné (Nadace J. Husa, CERGE-EI) 1–5, zahraniční granty (Jean Monet, Phare) 4–6 grantů a řešeny byly i zakázky 2–4 pro MZe ČR.

Pedagogičtí pracovníci fakulty (odborní asistenti, docenti a profesori) vzhledem k dosavadním výsledkům a 45leté tradici ekonomického výzkumu a vzdělávání mají na navazovat. Fakulta jako celek se tak těší na nové podmínky, které vytváří prostředí Evropské unie a její výzkumný prostor a chce se úspěšně integrovat svými aktivitami do tohoto pedagogického, výzkumného a vývojového prostředí i v dalším období.

Doc. Ing. Pavel Tomšík, CSc., proděkan pro vědu, výzkum a doktorská studia PEF MZLU v Brně